

DOCUMENTATIECENTRUM NEDERLANDSE POLITIEKE PARTIJEN

VVD-commentaar op Centraal Economisch Plan 1985

1. Langzaam maar zeker maakt onze economie een keer ten goede. Dat het kabinetsbeleid heilzaam is wordt van maand tot maand duidelijker. Dankzij het kabinetsbeleid profiteert de Nederlandse economie meer dan evenredig van de oplevende wereldhandel. Onze exportkracht groeit mede dankzij de loonmatiging.
Het verloren gegane terrein op de buitenlandse markten wordt daardoor – geheel conform het scenario van het regeerakkoord – geleidelijk aan herwonnen.
2. De bedrijven zien door het winstherstel weer toekomst-kansen. De investeringen gaan verder omhoog (+5,5). Met name de investeringen in outillage blijven in 1985 sterk toenemen (+15%). De consumptieve bestedingen nemen in 1985 zelfs aanzienlijk meer toe dan eerder geraamd. Ze stijgen met 1,5%. Dit hangt ongetwijfeld samen met de gunstige koopkrachtontwikkeling van de werknemers.
In het algemeen zien de consumenten als gevolg van dit kabinetsbeleid de toekomst blijkbaar met vertrouwen tegemoet. Dit, na een negatieve of nul-groei in de achterliggende jaren. Het oppositie verhaal, dat dit kabinetsbeleid de binnenlandse consumptie wegdrukt blijkt een indianenverhaal te zijn.
3. De werkgelegenheid in de bedrijven stijgt met 0,5%. De afbrokkeling van de werkgelegenheid in de bedrijven, die bijna 15 jaar onafgebroken heeft voortgeduurd is daarmee definitief door het 3 sporen beleid van het kabinet tot staan gebracht en is nu zelfs omgebogen in een lichte stijging.
Doordat het aanbod van vooral jonge mensen op de arbeidsmarkt momenteel hoog blijft zit een echte daling van de nog altijd veel te hoge werkloosheid er helaas nog niet in. Vooral de langdurige werkloosheid onder jongeren mogen we niet gelaten als een natuurramp over ons heen laten gaan.
De VVD-fractie pleit dan ook met kracht voor verdere vergroting van het aantal deeltijdbanen, respectievelijk het aantal groeibanen voor jongeren.
4. Het financiële beleid voor 1985 is niet ongunstig. Dat is mede te danken aan de aardgasbaten. Het regeerakkoord vroeg om stabilisatie van de collectieve lastendruk (gerekend vanaf 1982). Daar zitten de belastingen en premies in 1985 al ruimschoots onder.
Het tekort van de gehele overheid ligt met 7,9% N.I. (definitie C.P.B.) op het tijdspad van het regeerakkoord voor 1985.
Het tekort van het Rijk (van belang vanwege de rentelasten) verloopt daarentegen ongunstiger. Op de rijksbegro-

ting staan tegenover de ombuigingen niet onaanzienlijke overschrijdingen en beleidsintensiveringen, die ook doorwerken naar 1986 en later.
Dat vervult de VVD-fractie met zorg.
Een en ander houdt de opdracht in, dat het kabinet naar adequate compensatie zoekt en voor beheersing van de betrokken uitgaven categorieën zorg draagt.

(Voor nadere informatie: dr. R.W. de Korte, tel. 070-614911, tst. 2650.)

Vestigingsbeleid huisartsen

Het kabinet heeft er verstandig aan gedaan om over de uiteindelijke vormgeving van het Vestigingsbeleid voor huisartsen nog geen definitieve beslissing te nemen. Eerst zal de Raad van State om advies worden gevraagd. Bovendien heeft het kabinet besloten na te gaan of er een alternatief is voor het wel erg dirigistische voorstel van Staatssecretaris Van der Reijden. Met name de VVD had daarop aange-drongen in het recente Kamerdebat.

Al vele jaren lang heeft de VVD bezwaren geuit tegen een te centralistische en rigide regeling van het aantal huisartsen dat een praktijk mag uitoefenen. Verwijten dat de VVD op het laatste moment met kritiek is gekomen zijn volstrekt onjuist.

De verslagen van Kamerdebatten tonen ondubbelzinnig aan dat de VVD permanent haar andere opvattingen heeft geëtaleerd. Het voorstel van Staatssecretaris Van der Reijden houdt in:

- nieuwe huisartsen mogen hun beroep pas uitoefenen nadat zij een vergunning van het gemeentebestuur in hun vestigingsplaats hebben verkregen;
- als er per regio één huisarts per 2400 inwoners is, mag er in principe geen nieuwe huisarts bijkomen (omdat de gemiddelde praktijkgrootte nu reeds onder deze „reken-norm" ligt, betekent dit in feite een beroepsverbod voor jonge, nieuw aankomende huisartsen).

De bezwaren van de VVD tegen deze voorstellen zijn:

- spanning met de nieuwe bepaling in de grondwet (amendement Rietkerk 1976) waarin het recht op vrije keuze van arbeid wordt erkend;
- een rigide vestigingsbeleid kan de vrije artsenkeuze voor een patiënt beperken (de patiënt wenst juist meer keuzevrijheid);
- het voorstel heeft monopolistische en protectionistische trekjes: het beschermt de positie van gevestigde huisartsen, ook qua inkomen (een huisarts ontvangt per jaar een vast bedrag per ziekenfondsverzekerde);
- het is strijdig met het beleid van de regering (Wetsvoorstel Beroepsuitoefening Individuele Gezondheidszorg) om meer ruimte te geven aan alternatieve geneeswijzen en keuzevrijheden voor de patiënt;
- het leidt tot een fikse bureaucratie; het gemeentebestuur gaat beslissen wie een vertrekkende arts moet opvolgen;

kiest men voor nummer één op de wachtlijst of wordt er op kwaliteit gelet?

Zo zijn er nog tal van bezwaren op te noemen. Deze bedenkingen betekenen niet dat de VVD per definitie tegen elke vorm van vestigingsbeleid is. Kosten- en kwaliteitsoverwegingen kunnen een motief voor een zekere regulering zijn. De VVD meent echter dat een regulering niet op een „beroepsverbod“, maar op een „verminderde toegang tot de collectieve financiering“ moet worden gericht.

In gebieden waar een groot overschot aan huisartsen dreigt zou kunnen worden bepaald dat de ziekenfondsen niet meer automatisch verplicht zijn een medewerkersovereenkomst met huisartsen af te sluiten.

Merkwaardig is dat het Kabinet een vestigingsbeleid voor apothekers afwijst in verband met de deregulering en het protectionistisch karakter, maar kennelijk wel zo'n regeling voor huisartsen voorstaat.

Nadat het advies van de Raad van State is uitgebracht zal de VVD een definitief standpunt bepalen.

Intussen steunt de VVD van harte de voorstellen van de Landelijke Huisartsenvereniging en de Staatssecretaris ter zake van afschaffing van de goodwill, verbetering van de nascholing en de opleidingen en praktijkverkleining. Tal van afspraken die tussen Staatssecretaris en huisartsen zijn gemaakt verdienen warme steun. Het zogenaamde convenant met de huisartsen is door de overheid terecht ondertekend. Maar een convenant mag niet betekenen dat het parlement op voorhand monddood wordt gemaakt. Over het vestigingsbeleid is nadere overweging nodig en gewenst.

(Voor nadere informatie: drs. J.P. Dees, tel. 070-614911, tst. 2086.)

Huurdebat

Over het belangrijkste punt van het debat, te weten de trendmatige huurverhoging in 1985, hadden VVD en CDA zich reeds bij de algemene beschouwingen uitgesproken voor een verhoging van 3%. Met een bouwkostenstijging van 1,6%, exploitatielastenstijging van 2,9% en het in de meerjarenraming vastgelegde huurstijgingspercentage van 4% (de elementen uit het regeerakkoord) was dit niet onredelijk. Vorig jaar werd de motie-De Beer aanvaard, waarin werd gevraagd om bij de bepaling van het huurstijgingspercentage ernstig rekening te houden met de stijging van de nettoinkomens. Volgens het Centraal Planbureau worden die geraamd op 1,8%, 3,3% en 3,2% voor respectievelijk minimum, modaal en 2x modaal inkomen in de marktsector. Aan de motie is dus redelijk uitvoering gegeven.

Woordvoerder De Beer leverde wel kritiek op het feit dat voor de tweede achtereenvolgende maal de huurharmonisatie door staatssecretaris Brokx op een laag pitje is gezet. Daardoor blijven allerlei onrechtvaardige verhoudingen tussen kwaliteit en huur in de woningvoorraad langer voortbestaan. Gesteund door CDA, PvdA en klein links wenste de staatssecretaris de VVD hierin niet tegemoet te komen.

De dreigende extra bezuiniging op de individuele huursubsidie is terecht afgewend. Het regeerakkoord met de daarbij behorende bezuinigingen is op dit punt stipt nageleefd. Nu de door de VVD noodzakelijk geachte structurele verbeteringen van de individuele huursubsidie-regeling zijn uitgevoerd, zijn de bezuinigingen duidelijk zichtbaar in de meerjarenramingen. Bovendien valt de toename van het aantal „klanten“ mee, dankzij de optimistischer economische verwachtingen. Het kabinetsbeleid begint zijn vruchten

af te werpen. Er was dus geen reden voor extra bezuinigingen.

Vorig jaar is door toedoen van de VVD-fractie een overgangsregeling ingevoerd voor huurders, die door de verlaging van de maximumhuurgrens waarbij nog recht op subsidie bestaat (van f 735,- naar f 650,- per maand) in de knel dreigden te raken. De regering kwam toen aan die wens tegemoet, maar wilde reeds dit jaar de regeling afbouwen. Op zichzelf is het juist dat overgangsregelingen een horizon hebben; maar zoals de regering het wilde, dreigden groepen van huurders zeer snel in de problemen te geraken. Daarom diende de VVD opnieuw een motie in waarin werd gevraagd om de overgangsregeling tot 1 juli 1987 te handhaven. De motie werd aanvaard hoewel het CDA tegenstemde.

Aan de orde waren ook de servicekosten waarmee bejaarden te maken hebben („tussenvoorzieningen“). Tussen de departementen van VROM en WVC was overeenkomst bereikt over wie voor welk deel verantwoordelijk is. De VVD ging hiermee accoord onder voorwaarde dat geen onoverkomelijke knelpunten voor de bejaarden zouden optreden. Dit laatste werd door staatssecretaris Brokx beloofd, maar wij zullen pas gerust zijn als ook minister Brinkman dit in een komend overleg hierover zal bevestigen.

Op het eind van het debat ontstond nog een stevige discussie tussen VVD en CDA. Het CDA had een motie ingediend waarin werd gevraagd om de in het regeerakkoord vastgelegde geleidelijke verhoging van de aanvangshuur van nieuw te bouwen woningen deels ongedaan te maken. De bedoeling van die verhoging is om de zeer hoge objectsubsidies op nieuwbouwwoningen enigermate te verminderen. Dit kan zonder bezwaar omdat degenen, die de iets hogere aanvangshuur niet zouden kunnen betalen, dit via de individuele huursubsidie gecompenseerd krijgen. De VVD is altijd voorstander geweest van deze overheveling van object- naar subjectsubsidies vanuit een doelmatiger besteding van overheidsmiddelen. Wij waren dus tegen dit CDA-voorstel, dat bovendien de huurders in de komende drie jaar geen soelaas biedt. Ook de regering was van mening dat deze CDA-motie haaks op het regeerakkoord stond. Dat het CDA de motie niettemin handhaafde en met behulp van onder andere PvdA aangenomen zag, valt ernstig te betreuren.

(Voor nadere informatie: L.M. de Beer, tel. 070-614911, tst. 2405.)

Civiele verdediging

Minister Rietkerk heeft een Nota over Civiele Verdediging aan de Tweede Kamer aangeboden. Deze is op 18 maart jl. besproken. De VVD-fractie heeft zich accoord verklaard met de beleidsvisie die de bewindsman in de nota heeft ontwikkeld, maar staat kritisch tegenover de vergaande bezuinigingen op de civiele verdediging. Helaas is door het financieringstekort op korte termijn geen extra financiële ruimte voor dit belangrijke onderwerp te vinden. De VVD diende wel een motie in, waarin de regering werd verzocht vóór 1 mei 1986 een tienjarenplan voor de civiele verdediging op te stellen waarin een duidelijke doelstelling wordt gezet die in 1996 zal moeten zijn bereikt. Van dat doel moeten dan een projectenplan en een financieel plan worden afgeleid. Het financiële plan zal een jaarlijkse, reële groeivoet moeten tonen, om de lacunes in de civiele verdediging geleidelijk op te heffen. Deze motie kreeg de steun

van het CDA en de PvdA. Daarmee is de basis gelegd voor een lange termijn aanpak van het probleem.

De beleidsvisie van Minister Rietkerk is, dat de bestrijding van ramp- en noodsituaties in vredetijd nauw moet worden verbonden met de bescherming van de bevolking tegen de gevaren van olopemde internationale spanning en wapengeweld. De civiele verdediging wordt daardoor gericht op het gehele complex van rampen in vredes- en oorlogstijd. Hierdoor wordt een betere benutting bereikt van de beschikbare hulpmiddelen.

Reeds een aantal jaren geleden heeft de Nederlandse regering het voornemen opgevat om de organisatie Bescherming Bevolking af te schaffen. De kern van de nieuwe rampenbestrijdingsorganisatie is de brandweer. Daarbij worden ook andere instellingen betrokken zoals het Corps Mobiele Colonnies, het Rode Kruis, de Gemeentelijke Geneeskundige en Gezondheidsdiensten en de politie. Van VVD-zijde werd erop gewezen, dat de coördinatie en goede samenwerking van deze verschillende instanties zeer grondig moet worden voorbereid door een uniform begrippenkader en dezelfde procedures te ontwikkelen alsmede duidelijk in de leiding te voorzien die in rampsituaties moet worden gegeven. Aan de CDA-staatssecretaris van Binnenlandse Zaken Van Amelsvoort werden kritische vragen gesteld over zijn voornemen de BB-ambtenaren collectief ontslag bij wet te geven. Dit zou hen van hun rechten ontnemen. Het conflict tussen de staatssecretaris en de BB-ambtenaren is nog niet opgelost. Voorts vroeg de VVD-fractie aan de regering zo spoedig mogelijk te voorzien in een aantal ernstige lacunes op het terrein van de bescherming van de bevolking. Zo dreigt door de opheffing van de BB de zogenaamde NBC-waarschuwingsdienst te verdwijnen. Deze heeft tot taak te waken tegen gevaren van radiologische, biologische en chemische besmetting. Voorts werd het schuilgelegenheidsbeleid aan de orde gesteld. Voor de totale Nederlandse bevolking bestaan slechts 340.000 schuilkelderplaatsen, dat wil zeggen 2,5% van de bevolking. Dat steekt wel erg pover af bij wat bijvoorbeeld in Zwitserland is bereikt: 80% van de bevolking.

Tenslotte pleitte de VVD-woordvoerder voor een krachtige aanpak van het voorlichtingsbeleid terzake. Uit een recente opiniepeiling blijkt dat 90% van de Nederlandse bevolking positief tegenover civiele verdediging staat en dat 80% daar graag meer voorlichting over zou ontvangen. Er is dus een potentieel zeer breed draagvlak voor een actievere aanpak van de bescherming van de bevolking tegen de risico's van industriële ongelukken, natuurrampen en de gevolgen van gewapende conflicten. Uiteraard moet niet de illusie worden gewekt dat de bevolking effectief kan worden beschermd tegen een massale inzet van moderne massavernietigingswapens. Het is daarom verstandiger de civiele verdedigingsvoorbereiding te richten op het opvangen van de gevolgen van beperkte inzet van zulke wapens.

De civiele verdediging is te beschouwen als een verzekering tegen rampsituaties. Het zou onverstandig zijn die verzekering uit bezuinigingsoverwegingen op te zeggen. De moderne maatschappij, waarin veel giftige en explosieve stoffen worden gebruikt, is uitermate kwetsbaar. Ook de veiligheidssituatie tussen Oost en West is niet zo dat men zich een zorgeloze houding kan permitteren.

(Voor nadere informatie: dr. J.J.C. Voorhoeve, tel. 070-614911, tst. 2704.)

Wijziging Rijnzout-verdrag

Reeds in 1976 hebben de Rijn-oeverstaten een ver-

drag gesloten betreffende de bescherming van de Rijn tegen verontreiniging door chloriden. Het fameuze Rijnzout-verdrag. Voor Nederland is dit verdrag van het grootste belang. Het storten van bijvoorbeeld afval uit de kalimijnen in Frankrijk verontreinigt dusdanig dat Nederland problemen heeft gekregen. Dit geldt voor onze drinkwatervoorziening maar eveneens voor het gebruik van Rijnwater voor de bevoeiing van landbouw- en tuindersgronden. Het Nederlandse belang is zo groot, dat door de Nederlandse staat financieel is deelgenomen voor het realiseren van een oplossing voor het probleem.

In 1983 heeft Frankrijk via een briefwisseling blijk gegeven van een wens tot enige aanpassing van het verdrag voordat men accoord kon gaan met de oorspronkelijke tekst. Frankrijk had behoefte aan meer flexibelheid om tot uiteindelijke injectering van zout, afkomstig van de kalimijnen in de Elzas, in de grond over te gaan. De VVD was ogenblikkelijk bereid om deze wijzigingen te accepteren, maar de PvdA vond het noodzakelijk om tot de uitgebreide goedkeuringsprocedure over te gaan, wat inhoudt een normale behandeling alsof het een wetsontwerp is.

Bij het plenaire debat heeft de VVD nadere opheldering gevraagd over een aantal punten:

- heeft de geamendeerde overeenkomst rechtstreekse werking; en dus geen invloed op thans maar ook in de toekomst lopende procedures?
- het verdrag dient ondanks de financiële steun die gegeven wordt niet gezien te worden als een steunmaatregel zoals vastgelegd in bepaalde EEG-regelgeving?
- is er arbitrage mogelijk wanneer Frankrijk niet aan de haar verplicht opgelegde tijdsfasering houdt?

De Regering, bij monde van de liberale bewindslieden Smit-Kroes en Van Eekelen, heeft op voldoende wijze de VVD gerustgesteld, met uitzondering van het punt van arbitrage. Men wees erop, dat Mitterand zijn woord aan Nederland heeft gegeven, en bij herhaling ook door andere Franse autoriteiten ons verzekerd is dat men het verdrag in al zijn delen zal respecteren.

De motie die door de PvdA, met mede-ondertekening van het CDA, werd ingediend zorgde voor de nodige opwindings. De motie was op zeer onzorgvuldige wijze opgesteld. Bij aanneming waren er drie mogelijkheden:

- de Regering mag niet ratificeren dan nadat in Brussel gecontroleerd is of dat verdrag niet strijdig is met het EEG-verdrag;
- eerst nagegaan moest worden of het toch niet een steunmaatregel was conform de EEG-richtlijnen;
- bij negeren door de Regering en toch gewoon ratificeren zouden de Fransen bij hun volgende nationale verkiezingen, en die zijn in 1986!, kunnen wijzen op het feit dat het Nederlandse parlement deze merkwaardige motie heeft aangenomen, en dus het verdrag maar twijfelachtig is. Zeker een parlementariër uit de Elzas kan hier goed garen mee spinnen.

Namens de Nederlandse boeren en tuinders heeft de VVD-fractie de PvdA en het CDA bedankt voor deze stomme motie. Aanneming van deze motie is volledig tegen ons nationaal belang, nog afgezien van het feit dat het weer een tegenslag is op onze weg naar een schone Rijn.

De uiteindelijke stemming moet nog plaats vinden, en wij hopen de andere partijen nog tot een andere opstelling te brengen.

(Voor nadere informatie: J.D. Blaauw, tel. 070-614911, tst. 2988.)

Unesco

Op dit moment staat het slechte beleid van de Unesco, zowel wat betreft programmering als de financiën, midden in de belangstelling.

Vorig jaar hebben een aantal westerse landen voorstellen gedaan tot verdergaande hervormingen.

Geldt dient niet naar de bureaucratie te gaan, maar naar programma's en dan wel naar programma's die niet haaks staan op democratische beginselen, zoals bijvoorbeeld de programma's tot beteugeling of controle van de pers.

Tijdens een tussentijdse vergadering in februari jl. bleek al snel dat er niet veel gronden voor hoop op verbetering waren.

Het was een uiterst slechte begrotingsbehandeling en van de zijde van directeur M'Bow was weinig bereidheid om de westerse landen tegemoet te komen.

De VVD heeft heel duidelijk aangekondigd, dat indien de benodigde drastische hervormingen uitblijven, de fractie zal aandringen op Nederlands uitreden uit de Unesco.

Daarnaast heeft de VVD gesuggereerd, dat naast de evaluatie dit najaar over de Unesco het wellicht een goede zaak zou zijn over andere, ook ter discussie staande VN-organen, een notitie aan de Kamer te zenden.

(Voor nadere informatie: S. van Heemskerk Pillis-Duvekot, tel. 070-614911, tst. 2383.)

Uit de Eerste Kamer:

Begroting WVC-1985 – onderdeel Volksgezondheid

De structuurwetgeving op het gebied van de volksgezondheid stagneert. Het beeld van de Wet Voorzieningen Gezondheidszorg, die in 1982 het Staatsblad bereikte en in beide Kamers van de Staten-Generaal met algemene stemmen werd aanvaard, is voor de buitenstaander heel onduidelijk, zelfs verwarrend. Wordt de Wet Voorzieningen Gezondheidszorg integraal ingevoerd, gedeeltelijk ingevoerd, grotendeels omgewerkt, of vervangen door een Wet Volksgezondheid en Maatschappelijke Dienstverlening, een Wet Volksgezondheid en Maatschappelijke dienstverlening echter, die door vrijwel alle adviesorganen op verschillende gronden werd afgewezen?

Natuurlijk zal tegen de doorvoering van de Wet Voorzieningen Gezondheidszorg weerstand ontstaan, de Wet Voorzieningen Gezondheidszorg is immers een beheersingswet die voor alle betrokkenen de marges van beslissingsvrijheid beperkt. De staatssecretaris heeft de neiging in het krachtenveld, dat hier ontstaat, tot transacties over te gaan, „convenant" of „generaal accord" genaamd. In sommige opzichten zullen deze transacties nuttig kunnen zijn, maar zij kunnen niet alle problemen oplossen en de vraag rijst of de beloofde inspraak ook voor andere betrokkenen wordt nagekomen.

De VVD acht invoering van de structuurwetgeving voor de volksgezondheid urgent, urgenter dan de afstemming van de volksgezondheid op de maatschappelijke dienstverlening, hoezeer die ook wenselijk is. Allereerst moeten de nog bestaande problemen bij de invoering van de Wet Voorzieningen Gezondheidszorg worden opgelost.

Mevrouw Veder-Smit noemde twee problemen, die

zich voordoen bij de gedecentraliseerde besluitvorming ingevolge de Wet Voorzieningen Gezondheidszorg. Allereerst de lange looptijd van de planprocedure, waardoor de plannen tijdens de voorbereiding dreigen te verouderen. Van belang is daarbij dat de lagere overheid zich bij de opstelling van de plannen houdt aan de gestelde grenzen, en dat de centrale overheid zich zelf bij de goedkeuring van de plannen beperkingen oplegt. Het tweede probleem is de bepaling van de financiële grenzen „kaders", van de op te stellen plannen. Dit probleem is echter technisch oplosbaar, zo leert de ervaring in andere landen.

Mevrouw Veder-Smit concludeerde

1. dat het huidige concept-wetsontwerp Wet Volksgezondheid en Maatschappelijke dienstverlening niet moet worden ingediend,
2. dat met kracht moet worden doorgewerkt aan de invoering van de Wet Voorzieningen Gezondheidszorg,
3. dat de Wet Voorzieningen Gezondheidszorg desgewenst kan worden gedereguleerd op het gebied van het vestigingsbeleid voor personen, en door aan de Provinciale Raden voor de volksgezondheid bij de planning een voorrangspositie te geven.

Bij het onderwerp kwaliteitsbewaking vroeg mevrouw Veder-Smit aandacht voor de positie van de verpleging, die door de arbeidstijdverkorting **zonder volledige herbezetting** een nieuwe taakverzwaring ondergaat. Zij gaf aan dat op den duur aan specialisatie in de verpleging niet valt te ontkomen.

De ontwikkeling rond de infectie-ziekte AIDS maakt een snelle behandeling van de wet op de bloedtransfusie noodzakelijk.

(Voor nadere informatie: mevr. mr. E. Veder-Smit, tel. 058-122803.)